

Економічні науки

Сибір Вікторія Ігорівна

студентка

Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

Сибирь Виктория Игоревна

студенка

Киевский национальный экономический
университет имени Вадима Гетьмана

Sybir Viktoriya

student

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

МЕТОДОЛОГІЯ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МЕТОДОЛОГИЯ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCH

Анотація. В статті розглянуто основні методологічні функції теорії. Розглянуто принципи маркетингових досліджень. Представлено методи збору інформації.

Ключові слова: методологія, елементи методології, методологічні функції теорії, методологічний комплекс, маркетингові дослідження, творчі методи пошуку рішень.

Аннотация. В статье рассмотрены основные методологические функции теории. Рассмотрены принципы маркетинговых исследований. Представлены методы сбора информации.

Ключевые слова: методология, элементы методологии, методологические функции теории, методологический комплекс, маркетинговые исследования, творческие методы поиска решений.

Summary. The main methodological functions of the theory, the principles of marketing research and methods of collecting information are considered in the article.

Key words: methodology, elements of methodology, methodological functions of theory, methodological complex, marketing research, creative methods of searching for solutions.

Будь-яке наукове вивчення, від творчого задуму до закінченої наукової праці, здійснюється індивідуально. Спираючись на загальні та часткові методи дослідження, вчений отримує відповідь на те, з чого потрібно розпочинати дослідження, як узагальнити факти і яким шляхом іти до висновків. При цьому закономірним є дотримання таких рекомендацій:

- нічого не сприймати за істину, що не є достовірним і аксіоматичним;
- складні питання розділяти на стільки частин, скільки потрібно для вирішення проблеми;
- починати дослідження з найпростіших і найзручніших для пізнання речей до складних і важких;
- зупинятись на всіх подробицях, на все звертати увагу, щоб бути впевненим, що нічого не випущено;

У науці недостатньо встановити новий науковий факт, досить важливо дати йому пояснення з позицій науки, показати його загально-пізнавальне теоретичне або практичне значення, а також завчасно передбачити невідомі раніше нові процеси та явища.

Поняття "методологія" має два основних значення: система визначених способів і прийомів, застосовуваних у тій або іншій сфері діяльності (в науці, політиці, мистецтві і т. п.); вчення про цю систему, загальна теорія методу, теорія в дії.

Історія і сучасний стан пізнання і практики переконливо показують, що далеко не всякий метод, не будь-яка система принципів і інших засобів діяльності забезпечують успішне рішення теоретичних і практичних проблем. Не тільки результат дослідження, але і ведучий до нього шлях повинний бути корисним.

Методологія - це вчення про структуру, логічну організацію, методи та засоби діяльності. Під методологією науки розуміється вчення про принципи побудови, форми і способи наукового пізнання. За "думку" текстового редактора Word, методологія - фундаментальні основи. У літературі також застосовуються близькі за змістом терміни: "теорія маркетингу", "методичні основи маркетингу", "метод маркетингу".

Деякі категорії можуть розглядатися як складові елементи методології, наприклад: концепції, підходи, принципи, інструменти, методи, маркетингові моделі, методики, техніки, технології, способи, алгоритми діяльності, алгоритми досліджень.

Власне третє призначення методології становить найбільший інтерес при аналізі такого явища, як маркетингові дослідження. Важливо відзначити взаємозв'язок і взаємозалежність теорії і практики в процесі дослідження, у даному разі - головним чином емпіричного. Оскільки теорія формулює принципи і закони, що відображають об'єктивний світ у його предметній царині, вона одночасно є методом проникнення у ще невивчені сфери дійсності.

Звичайно виділяють три основні методологічні функції теорії: орієнтуючу, передбачувальну і класифікуючу. Перша показує досліднику, які дані і яким чином слід відбирати в ході дослідження. Друга спирається на необхідність встановлення певних причинно-наслідкових залежностей у відповідній дослідженню галузі. Третя, класифікуюча, допомагає систематизувати отримані в ході дослідження факти на основі їхніх істотних властивостей.

Різноманіття елементів передбачає необхідність перерахування основних їх типів, класів, розділів. Класифікація елементів методології з формуванням основних класів називається структуризацією методології маркетингу. В літературі з прикладних наук і, в тому числі, по маркетингу зустрічається термін "інструментарій", який, судячи з практики його застосування, є позначенням методології в частині набору інструментів

маркетингу і маркетингових досліджень . В даний час потрібно повніша картина розділів методології маркетингу і розміщення елементів в них.

Методологічний комплекс маркетингу включає в себе п'ять розділів: 1) принципи; 2) управлінські прийоми; 3) інструменти маркетингових досліджень або інструменти аналізу і синтезу; 4) творчі методи прийняття рішень; 5) методи збору інформації. Для позначення результатів класифікації застосовують аббревіатуру ППІММ - принципи, прийоми, інструменти, методи пошуку рішень, методи збору інформації (рис. 1).

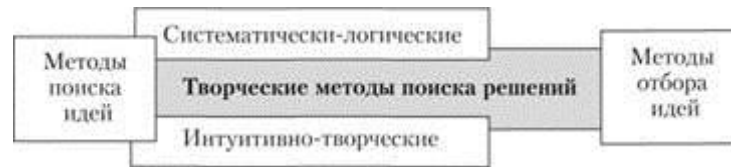

Мал. 1. Розділи методології маркетингу

При укрупненні розділів виділяються три основні блоки:

- 1) концептуальний апарат, в який входить єдиний розділ - принципи;
- 2) організаційний інструментарій, що включає в себе другий розділ - прийоми;
- 3) методичний інструментарій, який містить розділи з третього по п'ятий - інструменти маркетингового аналізу, творчі методи прийняття рішення, способи отримання інформації.

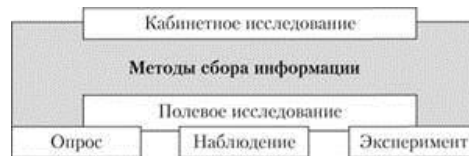
Творчі методи поділяються на систематичні-, логічні і інтуїтивно-творчі (рис. 2).

Мал. 2. Творчі методи пошуку рішень

До **систематично-логічних** методів відносяться, наприклад, морфологічний аналіз, дерево рішень, а до **інтуїтивно творчих** - мозковий штурм, синектика. Творчі методи можуть бути названі евристичними, оскільки евристика вивчає продуктивне творче мислення.

Методи збору інформації. Інформацію поділяють на первинну і вторинну, відповідно дослідження - на польове і кабінетне . Основними способами отримання первинної інформації є опитування, спостереження і експеримент (рис. 3).

Мал 3. Методи збору інформації

Методи збору інформації: контент-аналіз, панельний метод, метод контрольних груп, метод фокус-груп, леддерінг, глибинне інтерв'ю, групове інтерв'ю, метод аналізу протоколу, групові дискусії та сенситивні панелі, вибіркового метод і т.д.

Під інструментарієм маркетингу в цілому розуміють сукупність засобів проведення дослідження, що включає в себе управлінські прийоми, інструменти маркетингового аналізу, творчі методи пошуку рішень, методи збору інформації.

Спеціалісти в галузі маркетингових досліджень (закордонні і вітчизняні) виділяють ряд таких принципів: науковість; об'єктивність; системність; комплексність; надійність (достовірність); ефективність; безперервність

(періодичність); оперативність; систематичність; логічна послідовність; цілеспрямованість; економічність; конфіденційність; документальність; добровільність; відповідність замовленню та ін. Очевидно, що ключовими є перші п'ять принципів.

Науковість як принцип проведення маркетингового дослідження припускає, що при його організації, поясненні та прогнозуванні досліджуваних ринкових процесів і явищ дослідник спирається на об'єктивно отримані дані, а також виявляє і враховує закономірності розвитку економічних, ринкових процесів, їх вплив на соціальні, політичні, духовні процеси.

Об'єктивність маркетингового дослідження - вимога, з одного боку, до адекватного відтворення реальної ринкової ситуації в процесі проведення досліджень; з іншого боку - до урахування можливих похибок використовуваного інструментарію, технологій. Нарешті, найважливіші чинники - це обережна інтерпретація отриманих фактів і, головне, неприпустимість їх "підгонки" під заздалегідь визначену апріорну схему або "відчуття" замовника.

Системність - ретельний аналіз об'єкта і предмета маркетингового дослідження, виділення його структурних складових, виявлення ієрархічних зв'язків і взаємопідпорядкованості процесів і явищ з метою дійсного системного аналізу об'єкта.

Комплексність припускає вивчення явищ і процесів у всій повноті, взаємозв'язку і розвитку через здійснення комплексу необхідних у кожному конкретному випадку дослідних процедур.

Надійність (достовірність) одержання інформації в процесі проведення маркетингового дослідження (достовірність - це один з показників надійності, крім нього, зазвичай говорять про усталеність і репрезентативність маркетингової інформації) забезпечується: використанням наукового підходу до проведення дослідження; застосуванням адекватних методів і процедур, технологій, що відповідають розв'язуваним проблемам; виключенням

можливої тенденційності у висновках і оцінках; ретельним контролем достовірності одержуваної інформації на всіх стадіях дослідження.

Щодо емпіричного маркетингового дослідження, під методами звичайно розуміють процедури і прийоми збору первинної інформації, як от: кількісні та якісні, а також чітко виокремлювані, з погляду способів вивчення емпіричних фактів, п'ять методів:

- аналіз документів;
- спостереження;
- опитування;
- експеримент;
- спеціальні маркетингові дослідні методики.

Технологія (методика) дослідження - це система операцій, процедур, прийомів установаження соціальних фактів, їх систематизації й аналізу. Зокрема, до технологій маркетингового дослідження відносять:

- методи (способи) збору первинних даних (тобто згадані вище методи аналізу документів, опитування тощо; отже, методи є однією зі складових частин методики, технології дослідження);
- правила здійснення вибірових досліджень;
- способи побудови різноманітних соціальних, економічних, у першу чергу - операціональних, показників;
- методи кількісного (математичного, статистичного) аналізу, узагальнення одержуваної інформації та ін.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. http://stud.com.ua/63564/marketing/tvorchi_metodi_priynyattya_rishen_meto_di_zboru_informatsiyi
2. http://pidruchniki.com/1228112860646/marketing/metodologiya_metodi_tehnologiyi_provedennya_marketingovih_doslidzen
3. <https://sites.google.com/site/marketingdistance/tema-2/1-sutnist-struktura-j-osnovni-napramki-marketingovih-doslidzen>

4. http://pidruchniki.com/1056112760990/dokumentoznavstvo/metodologiya_metodi_logika_naukovih_doslidzhe